

**Ruimtelijke onderbouwing ten behoeve van het plaatsen van
drie kleine windturbines nabij het gemaal van Dorkwerd**

1. Inleiding

De Eerste Paddepoelster Energie Coöperatie wenst drie kleine windturbines nabij het gemaal van Dorkwerd te plaatsen, op het grondgebied van de gemeente Zuidhorn.

De coöperatie heeft een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar verschillende locaties om de windturbines te plaatsen. De locatie bij het gemaal Dorkwerd bleek planologisch en economisch de meest voordelige locatie. Echter, deze locatie is gelegen in de gemeente Zuidhorn. De gemeente Zuidhorn wilde meewerken aan plaatsing van de turbines op hun grondgebied, op voorwaarde dat inwoners van de gemeente in het project deel kunnen nemen. Dat kan met een zogenaamde 'postcoderoos'-regeling (formeel: de regeling verlaagd tarief voor collectieve opwek van de Wet belasting milieugrondslag). Ook Waterschap Hunze en Aa's, de eigenaar van de gronden, wilde meewerken. Tenslotte heeft de provincie Groningen eveneens aangegeven mee te willen werken. Dit was nodig, omdat de locatie in het buitengebied is gelegen, als bedoeld in de Provinciale Omgevingsverordening (POV).

Het project is uitgebreid beschreven op de websites <https://www.paddepoelenergie.nl/> en <https://grunnepower.nl/bewoners-paddepoel-investeren-wijkwindmolens/>

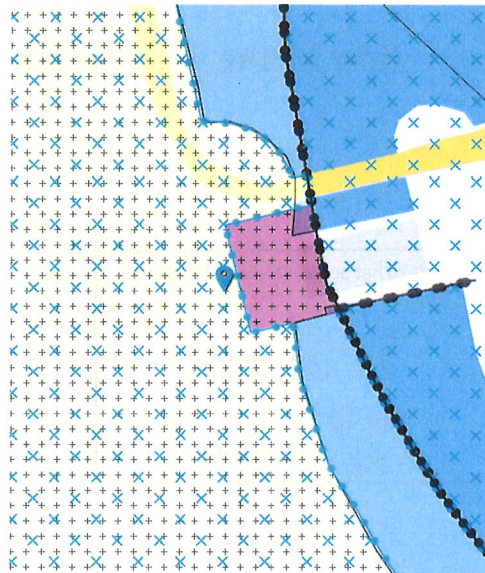
De postcoderoos-regeling is een uitvloeisel van het nationale energieakkoord uit 2013. De regeling is bedoeld voor burgerinitiatieven die in coöperatief verband hernieuwbare energie willen opwekken. Als ze gezamenlijk investeren in een zonnedak, zonnepark of een kleine windturbine in de buurt komen ze aanmerking voor korting op hun energiebelasting.

Op de locatie nabij het gemaal van Dorkwerd is het bestemmingsplan Buitengebied Zuidhorn van toepassing. De plaatsing van windturbines is in strijd met het bestemmingsplan. Het plan is eveneens in strijd met de POV. Voor het plan is een procedure noodzakelijk, waarvoor deze ruimtelijke onderbouwing is opgesteld.

2. Bestaande situatie

Onderstaand is een luchtfoto van de bestaande situatie weergegeven. Tevens is een uitsnede van het bestemmingsplan Buitengebied Zuidhorn van de locatie weergegeven.

De bestemming van de locatie is 'agrarisch'. De dichtstbijzijnde woning is gelegen op ca. 200 meter.

3. Gewenste situatie

De Eerste Paddepoelster Energie Coöperatie wenst drie kleine windturbines met een maximale hoogte van 15 meter te realiseren. Op de hiernaast afgebeelde situatietekening is aangegeven waar deze geplaatst moeten worden.

4. Beleidskader

4.1. Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Het beleid van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit van Nederland tot 2040 is neergelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op 13 nationale belangen. Voor deze belangen acht het Rijk zich verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. De benoemde rijksbelangen hebben geen betrekking op de ontwikkelingen die binnen het onderhavige plangebied zijn voorgenomen.

4.2 Provinciaal beleid

Op 15 november 2017 is de gewijzigde Omgevingsvisie Groningen 2016-2020 vastgesteld, waarin het provinciaal beleid is verwoord. Op 15 november 2017 is ook de gewijzigde Omgevingsverordening provincie Groningen 2016 (POV) vastgesteld.

Een belangrijk doel van de Omgevingsvisie is om op strategisch niveau samenhang aan te brengen in het beleid voor de fysieke leefomgeving. Het provinciale beleid is in de Omgevingsvisie geordend in vijf samenhangende thema's: ruimte, natuur en landschap, water, mobiliteit en milieu en elf provinciale 'belangen'.

De provinciale belangen zijn in de Omgevingsverordening provincie Groningen 2016 (POV) vertaald in bindende regels die bij ruimtelijke plannen en ontwikkelingen in acht dienen te worden gehouden.

Het gaat hierbij om zowel ruimtelijke aspecten waaronder landschapswaarden en cultuurhistorische waarden als functionele aspecten waaronder verkeer en vervoer en wonen.

In de regels van de POV wordt verwezen naar diverse kaarten. In dit geval zijn van belang de kaarten Landschap en Regionale waterkeringen. Op de hiernaast weergegeven kaart is de dijk, welke tevens de regionale waterkering is, aangegeven.

Een dijk is beschermd op grond van de Ontgrondingenwet. Op grond van de Ontgrondingenwet is voor elke ontgroning een vergunning nodig. In art. 7 lid 2, van de Ontgrondingenwet staat dat er bij verordening in bijzondere omstandigheden kan worden afgeweken van de vergunningplicht. In de Omgevingsverordening wordt vermeld voor welke activiteiten geen vergunning nodig is. De provincie heeft met de ontgrondingsvergunning in de nu omschreven gevallen in de Omgevingsverordening een instrument voor de bescherming van het landschap en de ruimtelijk kwaliteit.

Duurzame energievoorziening

De provincie streeft naar een duurzame energievoorziening. Hierbij is een goede ruimtelijke inpassing van duurzame energie belangrijk, om ongewenste landschappelijke effecten tegen te gaan en maatschappelijke acceptatie te vergroten. In afdeling 2.20 POV heeft de provincie regels opgenomen voor windenergie. De provincie staat in een bestemmingsplan buitengebied kleine windturbines toe (maximaal 15 meter hoogte en maximaal 3 stuks), binnen een bouwperceel. Daarnaast maakt de provincie een aantal pilot projecten in het buitengebied mogelijk voor:

- maximaal 3 kleine windturbines binnen een zone van 25 meter rond een agrarisch bouwperceel;
- een park of lijnopstelling als onderdeel van een lokaal energie initiatief, onder begeleiding van het provinciaal bouwheerschap.

Het onderhavige plan past in deze pilot. Voor de windturbines kan een tijdelijke omgevingsvergunning voor een termijn, niet korter dan 25 jaar en niet langer dan 30 jaar, worden verleend (artikel 2.41 POV).

4.3 Gemeentelijk beleid

4.3.1 Structuurvisie 2030

Op 6 juni 2011 is in het vervolg op de Toekomstvisie 2030 de Structuurvisie 2030 van de gemeente Zuidhorn vastgesteld. Deze structuurvisie vormt de ruimtelijke uitwerking van de integrale visie op de toekomst van de gemeente Zuidhorn.

De ruimtelijk-economische structuur van het buitengebied van Zuidhorn wordt in eerste instantie bepaald door de agrarische sector. De landbouw heeft - naast een landschappelijke – een belangrijke economische functie. Als algemeen bovenliggend kader wil de gemeente benadrukken dat bij iedere ontwikkeling de vraag wordt gesteld of de meest duurzame oplossing wordt gekozen.

4.3.2 Duurzaamheidsbeleid 2015-2019

De gemeente Zuidhorn heeft in februari 2015 en gedeeltelijk herzien in april 2017, het beleid "Op weg naar duurzame gemeenschappen" opgesteld, het Duurzaamheidsbeleid 2015-2019 van de gemeente Zuidhorn.

Dit duurzaamheidsbeleid verwoordt de richting die de gemeente wil inzetten in het streven naar duurzame gemeenschappen en het faciliteren van duurzame initiatieven vanuit de gemeenschap. In dit beleid zijn diverse energiedoelen gesteld. De gemeentelijke toekomstvisie zet in op de transitie naar een volledig duurzame energiehuishouding.

De toekomstvisie heeft een horizon tot 2030. Hierbij worden verschillende duurzame energiebronnen onderscheiden: zon, biomassa, warmtekoudeopslag (WKO), geothermie, restwarmte en wind. Voor grootschalige windenergie is geen bestuurlijk draagvlak, wel voor de kleine windturbines met een maximale ashoogte van 15 meter.

Het initiatief voor dit plan past binnen het duurzaamheidsbeleid van de gemeente.

Presentatieboek "Naar een koers duurzaam Middag Humsterland"

De gemeenteraad van Zuidhorn heeft op 26 juni 2017 een besluit genomen over de toepassingsmogelijkheden wind- en zonne-energie in Nationaal Landschap Middag Humsterland. Aan de plaatsing van windturbines in het Middag Humsterland heeft de raad een aantal voorwaarden gesteld.

Het onderhavige plan is niet in het gebied Middag-Humsterland gelegen en er behoeft dan ook geen rekening te worden gehouden met dit raadsbesluit van 26 juni 2017.

4.3.3 Beleidsnota archeologie en cultuurhistorie

Door de wetswijziging van de Monumentenwet 1988 op 1 september 2007 met de Wet voor de archeologische monumentenzorg zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor het archeologisch erfgoed binnen hun gemeentegrenzen. Gemeenten hebben de taak om het archeologisch belang af te wegen tegen alle andere belangen die een rol spelen in dit proces. De gemeente heeft de mogelijkheid om bij het afgeven van omgevingsvergunningen archeologisch onderzoek te eisen. De gemeente Zuidhorn is zich bewust van deze verantwoordelijkheid en heeft het beleid vastgelegd in een beleidsnota archeologie. Dit is het document “Archeologie en cultuurhistorie in de Westerkwartiergemeenten Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn”. Op deze wijze wordt archeologie in een integraal kader geplaatst en wordt er op de juiste wijze vorm gegeven aan de nieuwe verplichtingen.

Volgens de Nota Archeologie en cultuurhistorie is de archeologische verwachtingswaarde van het gebied waar de windturbines worden geplaatst middelhoog.

5. Planbeschrijving

De Eerste Paddepoelster Energie Coöperatie heeft 14 locaties onderzocht op haalbaarheid voor het plaatsen van wijkwindmolens. Uit dit onderzoek zijn 4 locaties geselecteerd voor nader onderzoek. Dat waren de locaties: Gemaal Dorkwerd; Zuidrand slibdepot Zuidvariant; P+R Reitdiep en de Volkstuin Vinkhuizen.

Uit het nader onderzoek is gebleken dat de locatie nabij het gemaal Dorkwerd de planologisch en economisch meest voordelige locatie is. Nadat de gemeente Zuidhorn heeft gezegd onder voorwaarden mee te willen werken, is de Coöperatie in overleg gegaan met het Waterschap en de provincie. Het Waterschap wilde onder voorwaarde de gronden beschikbaar stellen. Hier kon aan worden voldaan. De POV biedt de mogelijkheid om een pilotproject in het buitengebied mogelijk te maken voor maximaal 3 kleine windturbines in een lijnopstelling als onderdeel van een lokaal energie initiatief. In overleg met het Bouwheerschap van de provincie is een lijnopstelling van drie windturbines overeengekomen. De windturbines vormen met het gemaal een ruimtelijk eenheid. De molens staan in lijn met de dijk en voegen zich op deze wijze naar de landschappelijke hoofdstructuur. Volgens het Bouwheerschap is het project ten noorden van het sluiscomplex op deze wijze goed inpasbaar in zijn omgeving (zie verder onder landschappelijk). Op de geplande locatie is geen dagrecreatie, dat vindt plaats binnen de dijk (zuiden) en aan de zuidzijde van het gemaal. De dichtstbijzijnde woning is gelegen op ca. 200 meter. Vanuit deze woning is geen rechtstreeks zicht op de windturbines.

De gemeente Zuidhorn heeft Gedeputeerde Staten van Groningen op 9 november 2017 verzocht om de locatie aan te wijzen als pilot. GS hebben bij besluit van 19 december 2017 besloten om voor een periode van twee jaar de locatie in de gemeente Zuidhorn aan te wijzen als pilot voor de plaatsing van drie kleine windturbines (dossiernr. K145 en documentnr. 2017-108.885/51/A.21). Voor het project kan een tijdelijke omgevingsvergunning voor maximaal 30 jaar worden verleend.

6. Omgevings- en milieuaspecten

Landschappelijk

De plaats van de windturbines is in overleg met het Bouwheerschap van de provincie Groningen bepaald. Gemeente en Waterschap kunnen zich vinden in de positionering. Het Bouwheerschap heeft toepassing gegeven aan de maatwerkmethode. De onderbouwing luidt als volgt:

De windmolens staan landschappelijk gezien op een logische en begrijpelijke plek. Doordat de windmolens zijn gekoppeld aan het gemaal en het gemaal centraal staat, wordt er een ruimtelijk heldere eenheid gecreëerd. De molens staan in lijn met de dijk en voegen zich op deze wijze naar de landschappelijke hoofdstructuur. Gezien de koppeling met het gemaal is het aantal van drie windmolens ook akkoord, dit zien wij ook als het maximale aantal windmolens dat het gemaal kan dragen.

Natuur

De stadsecoloog van de stad Groningen heeft geadviseerd om ter bescherming van vleermuizen voor de afstand tussen een windturbine en bossages en gebouwen 25 meter aan te houden en tot de oever van de watergang 40 meter. De plaatsing van de windturbines kan niet helemaal voldoen aan dit advies. Echter, er is al veel onderzoek gedaan naar slachtoffers onder vleermuizen en vogels bij windparken. Onderzoekers hebben specifiek onderzoek gedaan naar vleermuizen en vogels bij kleine windmolens met een ashoogte tussen 6 en 18 meter. Het aantal slachtoffers onder zowel vleermuizen als vogels is minder dan 1 per turbine per jaar. Geconcludeerd is dat het verstoringaspect van deze windturbines te verwaarlozen viel. Verder beperken de natuurwaarden zich ter plaatse tot berm(gras)en. Voor het project is geen ecologisch onderzoek vereist.

Archeologie

Volgens de Nota Archeologie en cultuurhistorie is de archeologische verwachtingswaarde van het gebied waar de windturbines worden geplaatst middelhoog. Dit betekent volgens de Nota dat archeologische (voor)onderzoek niet van toepassing op bouwactiviteiten die betrekking hebben op grondroerende werkzaamheden over een oppervlakte van niet meer dan 1000 m². Per turbine worden grondroerende werkzaamheden van ca. 30 m² en totaal dus ca. 90 m² uitgevoerd. Voor dit project hoeft geen archeologisch (voor)onderzoek uitgevoerd te worden.

Externe veiligheid

In de directe omgeving van de locatie zijn geen inrichtingen als bedoeld in het Besluit Externe Veiligheid. Het bouwplan heeft geen nadere beschouwing in het kader van Externe Veiligheid.

Geluid

De gemeente heeft in de praktijk al veel ervaring met de gewenste kleine windturbines. Over geluid van deze windturbines zijn bij de gemeente tot op heden geen klachten binnengekomen. De gemeente vindt het niet opportuun om een akoestisch onderzoek te eisen. Geluidsoverlast wordt niet verwacht.

Bodem

Op de locatie zijn voorheen geen bouw- of bedrijfsactiviteiten geweest. Bodemverontreiniging wordt niet verwacht. De gemeente vindt het niet opportuun om een bodemonderzoek te eisen.

Water

Volgens de Watertoets van het Waterschap dient compensatie van het verhard oppervlak plaats te vinden bij een toename van het bebouwd oppervlak van 750 m². De toename van het bebouwd oppervlak is slechts ca. 90 m². Compensatie met waterberging is voor dit project niet vereist.

Conclusie

De ontwikkeling van het bouwplan heeft geen onevenredig nadelige gevolgen voor de natuur- en landschappelijke waarden in het gebied. Het onderhavige bouwplan voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in het provinciaal en gemeentelijk beleid. De ontwikkeling van het bouwplan heeft geen nadelige gevolgen voor het milieu.

7. UitvoerbaarheidEconomische uitvoerbaarheid

De kosten voor de planontwikkeling en het bouwplan komen volledig voor rekening van ontwikkelaar, de Eerste Paddepoelster Energie Coöperatie. Planschade wordt niet verwacht.

Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De dichtstbijzijnde woning is op ca. 200 meter gelegen en heeft geen direct zicht op de turbines. Bezwaren tegen het bouwplan worden niet verwacht. Het bestemmingsplan doorloopt de procedure ex artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening. Een ieder is in de gelegenheid een zienswijzen in te dienen.

